اخبار

پیام کره شمالی

دیپلمات ارشد کره شمالی هشدار داد تا زمانی که آمریکا تسلیحات هسته‌ای خود را کنار نگذارد، کره شمالی هم تسلیحاتش را کنار نمی‌گذارد.

«جا سونگ نام» گفت که آمریکا اولین و تنها کشور در جهان است که صدها هزار نفر از انسان‌های بی‌گناه را با تسلیحات هسته‌ای در جنگ‌های واقعی قتل‌عام کرده است. رسانه حکومتی کره شمالی نوشت این کشور حتی یک اینچ از ادامه برنامه‌های اتمی‌اش عقب نمی‌رود.

بازداشت ۳ هزار مهاجر غیرقانونی

منابع لیبیایی از بازداشت بیش از ۳ هزار مهاجر غیرقانونی در شهر صبراته خبر دادند.

پس از گذشت چند هفته درگیری‌های خونین در شهر صبراته واقع در ۷۰ کیلومتری غرب طرابلس، بیش از ۳ هزار مهاجر غیرقانونی بازداشت شدند. «باسم الغرابلی» مدیر دفتر مبارزه با مهاجرت غیرقانونی در صبراته وابسته به دولت وفاق ملی لیبی اعلام کرد که ۳ هزار و ۱۵۰ مهاجر غیرقانونی از اتباع مختلف آسیایی، عربی و آفریقایی بازداشت شده‌اند.

۱۴ میلیون دلار علیه حزب‌الله

وزارت خارجه آمریکا برای به دست آوردن اطلاعاتی از دو عضو حزب‌الله ۱۲ میلیون دلار اختصاص داده است.

قرار است آمریکا علاوه بر وضع تحریم‌های جدید علیه حزب‌الله لبنان، به زودی جایزه‌ای به ارزش ۱۲ میلیون دلار برای به دست آوردن اطلاعات درباره دو عضو حزب‌الله اختصاص دهد که هفت میلیون دلار از آن برای کسب اطلاعات درباره طلال حمیر، مسئول عملیات حزب‌الله در خارج از مرزهای لبنان است.

طرح ۳ ایالت برزیل

۳ ایالت جنوبی برزیل یعنی «پارانا»، «ریو گرانده دو سول» و «سانتا کاتارینا» با الگوگرفتن از جدایی‌طلبان کاتالان در اسپانیا، روز شنبه یک همه‌پرسی غیررسمی برای استقلال برگزار کردند.

گفته می شود اقدام این ۳ ایالت توجیه قانونی ندارد و مغایر قانون اساسی این کشور است. این ۳ ایالت که با سه کشور آرژانتین، پاراگوئه و اروگوئه هم مرز هستند، در مقایسه با سایر ایالت های برزیل ثروتمندتر هستند.

دیدگاه

ایران و نقش تعیین کننده در حل مسئله اقلیم

محمود آصفی

کردستان عراق طی یک ماه اخیر شاهد تحولات گسترده‌ای بوده که غالب مخاطبان این یادداشت در جریان کم و کیف آن هستند، اینکه تا چه حدی همه‌پرسی برگزار شده قابل استناد است آن هم در حالی که نظارت دقیقی در پروسه رای‌گیری وجود نداشته است مورد بحث این یادداشت نیست بلکه نقش‌آفرینی کشورهای منطقه‌ای به خصوص همسایگان جمهوری عراق مورد نظر است.

ترکیه از روز اول زمزمه‌های همه‌پرسی راهبرد خود را در مقابل آن مشخص نمود و سعی کرد پیش از برگزاری با مانورهای نظامی و البته فشارهای دیپلماتیک از آن جلوگیری نماید و هم اکنون نیز همین راهبرد را با ابزار مورد نظر دارد ! موضع دولت رسمی عراق نیز از ابتدا اظهر من‌الشمس بود.

در این میان دو کشور دیگر با مواضعی دیپلماتیک‌تر و بهتر بگوییم منطقی‌تر ابراز نظر خود را ارائه داشتند ! جمهوری اسلامی ایران بعنوان قدرتی منطقه‌ای و البته بازیگر نقش‌های مهم فرامنطقه‌ای از ابتدا موضع خود را بر گفت‌وگو تعریف کرد و البته در کنار این موضع با برگزاری مانورهای نظامی مشترک با دولت رسمی عراق حق حفاظت از منافع خود را در مناطق مرزی به دولت محلی کردستان عراق گوشزد نمود، در این میانه دولت رسمی سوریه نیز همسو با دولت ایران مواضع مشترک دیپماتیک را در پیش گرفته است.

صحبت‌های وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در حاشیه مراسم تشییع مرحوم طالبانی از پیام عزم جدی دولت جمهوری اسلامی ایران برای حل مشکل کردستان به وسیله خرد اسلامی و گفت‌وگو حکایت داشت.

به نظر می‌رسد در بحبوحه رد و بدل شدن انواع تهدیدات نظامی و غیردیپلماتیک مابین کشورهای منطقه و دولت محلی کردستان عراق موضع رسمی جمهوری اسلامی ایران که در پرتو زعامت محور مبارزه با جریان تکفیری در حال حاضر دست برتر در معادلات منطقه‌ای را دارد موضعی مشکل‌گشا باشد.

رهبر معظم انقلاب در خردادماه سال‌جاری در دیدار با حیدر العبادی نخست‌وزیر جمهوری عراق با اشاره به مخالفت جدی ایران با برگزاری همه‌پرسی در کردستان عراق که از آن بوی خیانت در وحدت منطقه‌ای به مشام می‌رسد، طرفین داخلی ماجرا یعنی دولت رسمی و دولت محلی را به بردباری در برابر یک دیگر صد البته حل مشکل از طریق گفت‌وگو دعوت نمودند و بنظر می‌رسد هم کنون با گسیل داشتن وزیر امور خارجه کشورمان به مراسم تشییع نخستین رئیس‌جمهور کرد تاریخ کشور عراق، جمهوری اسلامی ایران در فازی جدی‌تر به دنبال حل مشکل از طریق نشستن پشت میز گفت‌وگوهای داخلی و منطقه‌ای است. ایران در حل مسائل و بحران‌های داخلی همسایه‌های خود نظیر عراق و افغانستان بارها عزم خود را برای عبور از تونل گفت‌وگو نشان داده که حضور معنا دار در گفت‌وگوهای سه‌جانبه سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۰۹ ما بین سفرای ایران و ایالات متحده و نخست‌وزیر وقت عراق شاهدی بر این مدعاست!

بی‌گمان ایران برای حفاظت از منافع ملی و منطقه‌ای خود با هماهنگی‌های مربوط با دولت رسمی عراق برای خود تمام گزینه‌های دفاعی را متصور است اما جمهوری اسلامی ایران همانطور که در قبال سایر تحولات منطقه بر اصل رویکرد مسالت‌آمیز تاکید دارد در قبال اقلیم کردستان نیز بر این اصل تاکید داشته چراکه هرگونه بی‌ثباتی را در شرایطی که منطقه درگیر مبارزه با تروریسم است زمینه‌ساز بحران‌های جدید و تحقق خواست دشمنان ثبات منطقه می‌داند.

خبر کوتاه

تظاهرات ضد کاتالونیا در بارسلون

هزاران نفر از مردم اسپانیا در اعتراض به جدایی «کاتالونیا» از اسپانیا در بارسلون تظاهرات برپا کردند و خواستار زندانی شدن رئیس‌جمهور منطقه کاتالونیا شدند.

خبرگزاری آسوشیتدپرس گزارش کرد، بسیاری از معترضان در میدان مرکزی گردهم جمع شدند و پرچم‌های اسپانیا و کاتالان را به دست گرفته بودند. برخی شعار می‌دادند: «احمق نشوید، کاتالونیا جزئی از اسپانیا است» و خواستار زندانی شدن «کارلس پیگدمونت» رئیس‌جمهور کاتالان شدند. راهپیمایی دیروز درست یک هفته بعد از آن برگزار شد که پیگدمونت و دیگر رهبران جدایی‌طلب دولت کاتالان همه‌پرسی جدایی برگزار کردند که دادگاه عالی اسپانیا آن را معلق کرده بود و دولت اسپانیا نیز آن را غیرقانونی اعلام کرد. پیگدمونت در هرحال خواستار جدایی از اسپانیا است و قرار است روز سه شنبه برای پارلمان منطقه سخنرانی کند.

اصرار برخی سران عرب به حمایت از دشمنان جهان اسلام ادامه دارد

بهانه‌های جدید خائنان به فلسطین

گروه بین‌الملل | گزارش ویژه

رویکرد خیانت برخی از کشورهای عربی به فلسطین همچنان ادامه دارد و این بار با ادعای مقابله با حزب‌الله و البته ارتباط تسلیحاتی با رژیم صهیونیستی این اقدام را صورت می‌دهند.

در ادامه خیانت فلسطین و جهان اسلام در اقدامی که صرفا تحقق بخش خواست آمریکا و صهیونیست‌ها است، وزیر مشاور عربستان سعودی در امور خلیج‌فارس از تحریم‌های احتمالی دولت آمریکا علیه حزب‌الله لبنان استقبال کرد.

«ثامر السبهان» وزیر مشاور دولت عربستان سعودی در امور خلیج‌فارس، دیروز از تحریم‌های آمریکایی علیه جنبش مقاومت حزب‌الله لبنان استقبال کرد و آن را راهکار مناسب برای کنترل این جنبش دانست. وی در صفحه شخصی‌اش در توییتر با ادبیاتی تند نوشت: «تحریم‌های آمریکا علیه حزب شبه‌نظامی و تروریستی در لبنان بسیار خوب است اما راهکار اصلی برای مهار این نیروها و برقراری امنیت و صلح منطقه‌ای، ائتلاف بین‌المللی قاطع برای مقابله با [حزب‌الله] و هر طرفی که با آن در ارتباط است، می‌باشد.»

ثامر السبهان پیش از این نیز ادعا کرده بود که منبع تروریسم و افراطی‌گری در جهان ایران و حزب‌الله هستند. در ۸ سپتامبر گذشته نیز در صفحه شخصی‌اش در توئیتر نوشته بود: منبع تروریسم و افراطی‌گری در جهان ایران است و فرزند ارشد آن، حزب‌الشیطان است. جهان باید همان‌گونه که با داعش برخورد می‌کند با منابع آن نیز برخورد کند زیرا ملت‌های ما به صلح و امنیت نیاز دارند. رسانه‌های بین‌المللی در روزهای گذشته به طور گسترده درباره راهبرد جامعی که

قرار است «دونالد ترامپ»، رئیس‌جمهور آمریکا روز ۱۲ اکتبر درباره ایران اعلام کند، گزارش داده و جزئیات متنوعی درباره آن منتشر کرده‌اند.

رای الیوم از برگزاری نشستی با حضور مسئولان رژیم صهیونیستی و چند مقام سعودی به منظور عادی سازی روابط با این رژیم خبر داد.«مجمع سیاست اسرائیل» در نیویورک، کنفرانسی به منظور عادی سازی روابط سعودی با این رژیم با حضور ترکی الفیصل برگزار می‌کند. «مجمع سیاست اسرائیل» که مقر آن در نیویورک است این نشست را با عنوان گردهمایی امنیت خاورمیانه با مشارکت ترکی الفیصل رئیس پیشین دستگاه اطلاعات سعودی و نواف العبید نویسنده سعودی و نیز مشارکت چند ژنرال بازنشسته اسرائیلی و در رأس آنها افراییم هالیوی ۲۲ ماه اکتبر برگزار می‌کند. طبق بیانیه مجمع سیاست اسرائیل، شرکت‌کنندگان در این گردهمایی درباره برنامه هسته‌ای ایران و روابط اسرائیل با کشورهای عربی و نیز نبرد برضد سازمان (گروه تکفیری صهیونیستی)داعش علاوه بر قضیه فلسطین بحث خواهند کرد.

لازم به ذکر است ائتلاف عربی به رهبری عربستان مدعی شد که ایران باعث به وجود آمدن بحران یمن شد.

در این میان عضو شورای مرکزی حزب الله لبنان خاطرنشان کرد: مداخله‌های نظام سعودی در امور لبنان خطری علیه لبنان است، چراکه کسانی که خواهان خیر و ثبات برای لبنان و لبنانی‌ها هستند، لبنانی‌ها را علیه یکدیگر تحریک نمی‌کنند. نبیل قاووق، عضو شورای مرکزی حزب الله در مراسمی با بیان این مطلب خاطرنشان کرد: سیاست عربستان با مداخله‌هایش در امور داخلی لبنان بر ملا شده است اما پایبندی اکثر لبنانی‌ها به وحدت ملی‌شان باعث بهت عربستانی‌ها شده و مسیر را در مقابل تلاش‌ها برای سوق دادن مجدد لبنان به سمت یک فتنه دیگر باز کرده، در واقع سیاست‌های عربستان ما را به محورهای جدید دو دستگی‌ها و تنش‌های سیاسی سوق می‌دهند.

وی تصریح کرد: زمانی که طرح تکفیری در سوریه شکست خورد ما دیدیم که آمریکا مجبور شد تا نقاب از چهره بردارد تا به داعش برای اشغال شهر القریتین کمک کند و پس از اینکه شبه نظامیانی که مستقیما مورد حمایت آمریکا هستند شهر القریتین در نزدیکی دمشق را اشغال کردند داعش رسما مسؤولیت این اقدام را برعهده گرفت که این امر از همکاری آمریکا با داعش در رویارویی با ارتش سوریه و هم‌پیمانانش پرده برمی‌دارد. خبر دیگر آنکه رسانه صهیونیستی از توافق‌های دیرباز تسلیحاتی بین تل‌آویو و امارات متحده عربی خبر داد. «یوسی ملمان» خبرنگار روزنامه معاریو در گزارش خود با نام بردن از یک تاجر اسرائیلی به نام «متالی کوخافی» به عنوان یکی از سرشناس‌ترین تاجرها در عقد قراردادهای تسلیحاتی با همتایان اماراتی نوشت: «کوخافی با کرایه هواپیما معاونان و برخی ژنرال‌های ارتش را برای عقد قراردادهای تسلیحاتی به ابوظبی فرستاده است.» همچنین یک روزنامه صهیونیستی اعلام کرد پس از مداخلات کشورهای غربی و آمریکا، تشکیلات خودگردان و کشورهای عربی از ارائه طرحی علیه رژیم صهیونیستی به یونسکو منصرف شده‌اند. بر اساس این گزارش، قرار بوده در طرح مذکور، رژیم صهیونیستی به خاطر سیاست‌هایش در کرانه باختری، قدس و نوار غزه محکوم شود.

این در حالی است که نظامیان رژیم صهیونیستی ضمن یورش گسترده به کرانه باختری ۱۱ شهروند فلسطینی را بدون تفهیم اتهام بازداشت کردند. برگزاری «یونیوز» در این ارتباط اعلام کرد که بیش از ۱۰۰ شهرک نشین صهیونیست با چراغ سبز نظامیان این رژیم وارد مسجدالاقصی شدند.

نکته قابل توجه آنکه صدها تن از ساکنان سرزمین‌های اشغالی، شامگاه شنبه درخصوص کندی روند رسیدگی به پرونده فساد نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی، در تل‌آویو تظاهرات کردند.

سرنوشت صدراعظم آلمان در دستان جامائیکا

چالش

صدر اعظم آلمان که دوران ابهام برانگیز ماندن یا رفتن از قدرت را می‌گذراند رسما احزاب لیبرال دموکرات و سبزها را برای تشکیل دولت ائتلافی فراخوانده و با تاکید بر اینکه جایگزین دیگری برای این دولت وجود ندارد مذاکرات در این باره را سخت دانست.

"آنگلا مرکل"، صدر اعظم آلمان رسما گفت‌وگوها با لیبرال دموکرات‌ها و سبزها درباره تشکیل ائتلاف موسوم به جامائیکا را اعلام کرد. مرکل با تاکید بر اینکه مذاکرات سختی برای تشکیل دولت ائتلافی آینده درپیش رو داریم همچنین گفت که اما این مسئله مطرح است که دولتی مطمئن و قابل اعتماد را بسازیم. من می‌خواهم که چنین امری محقق شود.

وی همچنین این مسئله را آشکار کرد که برای وی جایگزینی برای ائتلاف موسوم به جامائیکا وجود ندارد. این مسئله واضح است که حزب سوسیال دموکرات تا زمان قابل پیش بینی در سطح فدرال شایسته اداره و حکومت کردن نیست. بنابراین ما نباید هیچ فکر دیگری را در این راستا هدر بدهیم.

مرکل همچنین وعده یک بررسی جامع و گسترده درباره نتایج ضعیفی که اتحادیه احزاب متحد مسیحی در انتخابات پارلمانی آلمان بدست آوردند را داده و گفت: من حالا به همه توصیه می‌کنم متواضع باشند تا بتوانیم با این مسئله که برخی رای دهندگان دیگر به اتحادیه احزاب متحد مسیحی رای ندادند مبارزه کنیم. اتحادیه باید خود را درگیر مسئله نتیجه انتخابات کند و این دلسرد کننده بود.

وی همچنین حزب سوسیال مسیحی را به توافق بر سر مسئله تعیین سقف برای پناهندگان فراخوانده و گفت: اما حالا یک تکلیف جدید درپیش روی ما قرار دارد و باید مشترکا درخواست‌های انتخاب کنندگان را اجرایی کنیم. سیاست پناهندگان هم مانند هیچ موضوع دیگری احزاب متحد مسیحی را متزلزل نمی کند.

مرکل همچنین تاکید کرد که می‌خواهد همه اقدامات لازم را انجام دهد تا راه حلی پیدا کند به طوری که هیچ کس در آن انکار نشود.

نکته قابل توجه آنکه ترکیه از انتخاب احتمالی یکی از سیاستمداران ترک‌تبار آلمانی به عنوان وزیر خارجه بعدی آلمان ابراز ناخرسندی کرد. ترکیه از احتمال اینکه «جم اوزدمیش» سیاستمدار آلمانی ترک‌تبار که ریاست حزب سبز را هم بر عهده دارد، به عنوان وزیر خارجه این کشور انتخاب شود، چندان خشنود نیست.

عدم همراهی دولتمردان باکو با مطالبات دینی مردم

سرخط

دولت جمهوری آذربایجان تصویب قانونی را در دستورکار خود قرار داد که اجازه می‌دهد والدینی که فرزندانشان را به مراسم عزاداری حسینی می‌برند، از حق سرپرستی کودکان خود محروم شوند.

درپی برگزاری مراسم عظیم عاشورای حسینی در مرکز باکو و برگزاری آیین‌های پرشور عزاداری در گنجه و نارداران و لنکران و سایر مناطق جمهوری آذربایجان برغم تمامی تدابیر سال‌های اخیر حاکمیت برای محدود کردن این مراسم، دولت جمهوری آذربایجان تصویب قانونی را در دستورکار خود قرار داد که اجازه می‌دهد والدینی که فرزندانشان را به مراسم عزاداری حسینی می‌برند، از حق سرپرستی کودکان خود محروم شوند.

درپی فضاسازی سیاسی و رسانه‌ای علیه مراسم عاشورا در جمهوری آذربایجان به دلیل حضور کودکان و جوانان در این مراسم، «کمیته امور خانواده و مسائل زنان و کودکان» جمهوری آذربایجان، لایحه تغییر «قانون مراقبت در مقابل اطلاعات زیانبار برای سلامت و رشد کودکان» را تدوین کرد که براساس آن والدینی که کودکانشان را به مراسم عزاداری عاشورا می‌برند، از حق سرپرستی کودک خود محروم خواهند شد.

به گزارش پایگاه اینترنتی خبرگزاری «آزاد اینفورم» جمهوری آذربایجان، واحد مطبوعاتی «کمیته امور خانواده و مسائل زنان و کودکان» جمهوری آذربایجان اعلام کرد: «نظر این کمیته درباره حضور کودکان در مراسم عزاداری عاشورا به درستی در رسانه‌ها منعکس نشده است و این کمیته مخالف حضور کودکان در این مراسم هاست.»«کمیته امور خانواده و مسائل زنان و کودکان» افزوده است: « با در نظر گرفتن خلأهای موجود در قوانین، باید مسئولیت‌های قانونی والدین افزایش داده شود و قوانین براساس کنوانسیون‌های بین‌المللی تغییر داده شوند.» «کمیته امور خانواده و مسائل زنان و کودکان» جمهوری آذربایجان افزوده است: براساس فرمان شماره ۲۰۷۴ رئیس‌جمهوری آذربایجان به تاریخ اول ژوئن ۲۰۱۶، لایحه قانون «مراقبت در مقابل اطلاعات زیانبار برای سلامت و رشد کودکان» تهیه شده است. این قانون، مراقبت از کودکان دربرابر اطلاعات زیانبار در کشور را تنظیم می‌کند. برای حفظ کودکان درمقابل اطلاعات زیانبار، کنترل دولتی در این زمینه ضروری است.»

«کمیته امور خانواده و مسایل زنان و کودکان» جمهوری آذربایجان افزوده است: «تصویب قانون با در نظر گرفتن این موارد، رعایت منافع کودکان در زمان تشکیل مراسم‌های دستجمعی را امکان‌پذیر خواهد کرد.

رویکرد خصمانه ترامپ علیه برجام و تأثیر آن بر بحران اتمی کره شمالی

غرب آسیا

دونالد ترامپ رئیس جمهور ایالات متحده آمریکا، از زمان کارزار انتخاباتی خود تا کنون، بارها توافق هسته‌ای با جمهوری اسلامی‌ایران را بدترین معامله کل تاریخ آمریکا خوانده و پایبندی ایران به آن را زیر سوال برده است؛ وی در سخنرانی اخیر خود در سازمان ملل متحد، ضمن تکرار این ادعاها، اعلام کرد که در مورد ادامه حضور و یا خروج از برجام تصمیمش را گرفته است اما فعلاً آن را اعلام نمی‌کند.

در ۶ ماه نخست دولت ترامپ حمله به برجام از حد کلام فراتر نرفت، اما همزمان با گزارش دوم دولت آمریکا در مورد تائید پایبندی عملی ایران به برجام،اقدامات تحریمی کنگره نیز تشدید و مشخص شد آمریکا قصد دارد در راستای راهبرد قدیمی به اصطلاح مهار ایران، رویکرد جدیدی را بیازماید. در حال حاضر هیچ یک از اعضای آمریکایی حاضر در مذاکرات اتمی در مسند قدرت نیستند و ترامپ رویکردی خصمانه و تهدیدآمیز مبنی بر برهم زدن توافق اتمی را درپیش گرفته است.

وی قصد دارد ثابت کند که اوباما، برای رسیدن به این توافق امتیازاتی به ایران داده که شایسته‌اش نبوده و ایران برنده این توافق شده بدون اینکه انتظارات مورد نظر غرب را برآورده کند و ایران حتی به این توافق به زعم وی بد نیز پایبند نبوده و در مواردی از تعهدات خود پا فراتر نهاده و توافقنامه را نقض کرده است؛ بنابراین برجام برای آمریکا منفعتی نداشته و ندارد و باید از آن خارج شد.

از آنجا که توافق هسته‌ای یک معاهده نیست که نیازمند پذیرش کنگره باشد و حتی یک توافق‌نامه اجرایی یعنی توافقی بین‌المللی که توسط رییس‌جمهور آمریکا بدون اجازه کنگره امضا شده باشد نیز نیست؛ ترامپ می‌تواند تعهد سیاسی اوباما را نادیده بگیرد و با بی‌اعتنایی به برجام نگاه کند و یا به صراحت خروج آمریکا از آن را اعلام نماید. ظاهراً هدف ترامپ از اتخاذ این رویکرد خصمانه علیه برجام، تحقق راهبرد به اصطلاح مهار ایران از طریق کشیدن مجدد ایران پای میز مذاکره و تحمیل خواسته‌های ایالات‌متحده در قالب تغییر مفاد برجام و یا تحمیل برجام‌های جدید (موشکی، منطقه‌ای و...) به ایران است.

استمرار سیاست خصمانه ترامپ در ماه‌های آینده علیه برجام، جدای از تاثیراتی که در وضعیت تهران و خاورمیانه‌ به‌شدت بی‌ثبات کنونی خواهد داشت، می‌تواند تاثیرات وسیعی بر بحران شبه‌جزیره کره داشته باشد؛ تاثیراتی که دولت ترامپ باید هم‌اکنون با کنار هم گذاشتن داده‌ها شروع به تحلیل و درک درست آن نماید.

ایالات‌متحده برای مقابله با چالش هسته‌ای کره شمالی چند گزینه مشخص دارد که البته هیچ‌کدام برای این کشور ایده‌آل نیست.

انجام یک حمله نظامی پیشگیرانه، خطر بروز یک فاجعه غیرقابل وصف را در پی دارد. تحریم‌ها نیز تاکنون کاری از پیش نبرده‌اند و به‌ویژه بعد از تحریم‌های اخیر شورای امنیت سازمان ملل و سپس صدور فرمان اجرایی اخیر ترامپ و افزایش معتنابه اختیارات وزارت خزانه‌داری در تحریم افراد و شرکت‌های مرتبط با کره شمالی، دیگر امکان افزایش چندانی ندارند. مذاکرات دیپلماتیک نیز برای ایالات‌متحده دشوار خواهد بود، چراکه یک توافقنامه احتمالاً شامل مصالحه‌ای است که به کره شمالی رسماً اجازه می‌دهد سلاح‌های هسته‌ای خود را حفظ کند. بااین‌وجود، اگر هدف آمریکا متوقف کردن کره شمالی در توسعه موشک‌های دقیق بالستیک با کلاهک هسته‌ای است، پس مذاکره با این کشور ممکن است تنها راه نجات آمریکا از این بحران فزاینده باشد.

حتی در شرایط کنونی، چنین مذاکراتی برای ایالات‌متحده مملو از فرصت‌ها و البته تهدیدات بسیار خواهد بود؛ بویژه اگر آمریکا در خصوص توافق هسته‌ای با ایران موسوم به برجام، با استناد به شواهد قانونی، در هفته‌ها یا ماه‌های آینده ایران را تحت‌فشار قرار دهد، درواقع به وضوح این پیام به کره شمالی و دیگران داده خواهد شد که تعهدات آمریکایی‌ها یک‌بارمصرف بوده، آن‌ها به تعهدات خودشان احترام نمی‌گذارند و نمی‌توان به ایشان اعتماد کرد. پیامی که ضربه‌ای مرگبار به تلاش‌های دیپلماتیک آمریکا در راستای کاهش سرعت برنامه‌های موشکی هسته‌ای و بالستیک کره شمالی خواهد زد و هر فرصتی در این زمینه را اگر به تهدید تبدیل نکند، متوقف کرده، از بین خواهد برد.

درواقع، فاصله گرفتن آمریکا از برجام و یا ایجاد وضعیتی که ایران را وادار به اقدام مشابه کند، نه‌تنها بحران هسته‌ای در حال حاضر خاموش با تهران را مجدداً بیدار می‌کند، بلکه ممکن است تنها گزینه ممکن برای مدیریت بحران بسیار خطرناک کره شمالی را نیز از بین ببرد.

کره شمالی در حال حاضر به انگیزه‌های واشنگتن کاملاً بی‌اعتماد بوده، معتقد است هدف واقعی آمریکا براندازی رژیم کیم و متحد کردن شبه‌جزیره کره تحت رهبری کره جنوبی است. پشت پا زدن ایالات‌متحده به معامله با ایران آن‌هم بدون هیچ دلیل محکمه‌پسندی، بی‌اعتمادی کره شمالی را تقویت خواهد کرد و برای پیونگ‌یانگ این درس را در پی خواهد داشت که از منظر واشنگتن، دیپلماسی تنها مقدمه‌ای بود برای اعمال فشار و تلاش مجدد برای به انزوا کشیدن و استمرار سیاست تغییر رژیم ایران.

بدیهی است در اینصورت کیم‌جونگ‌اون نیز کاملاً متقاعد می‌شود که واشنگتن پس از توافق احتمالی با کره نیز به دنبال دلائلی برای از هم گسستن آن خواهد بود و در چنین شرایطی کره شمالی هرگز وارد مذاکره با آمریکا هم نخواهد شد.

البته این پیام واشنگتن، تنها درپیونگ‌یانگ شنیده نخواهد شد. قطعنامه اخیر شورای امنیت سازمان ملل متحد که با رأی اکثریت اعضاء، تحریم‌های شدیدی را علیه کره شمالی تصویب کرد نشان‌دهنده دو موضوع است: اول اینکه تحقق یک رویکرد یک‌جانبه آن‌هم صرفاً از طرف ایالات‌متحده غیرممکن است؛ و دوم اینکه چین و روسیه می‌توانند در اعمال فشار و محدود کردن برنامه‌های موشکی بالستیک و هسته‌ای پیونگ‌یانگ همکاران مفیدی برای آمریکا باشند.

بنابراین آمریکا در این خصوص قادر به تصمیم‌گیری و یا حل یک‌جانبه بحران نیست و چنانچه استراتژی به‌ظاهر هوشمندانه و البته آزاردهنده دولت آمریکا تاکنون در برخورد با توافق هسته‌ای ایران مبنی بر اعمال فشار و یا وسوسه ایران به فاصله گرفتن یا خروج از برجام، به اعلام رسمی خروج ترامپ از برجام منتهی شود، مطمئناً اعتبار دولت آمریکا نزد کشورهایی که آمریکا به‌شدت نیازمند همکاری ایشان برای معامله و نیل به توافق در خصوص چالش هسته‌ای کره شمالی است، تضعیف می‌شود.

این نکته شایان توجه است که سیاست چین در قبال ایالات‌متحده آمریکا، احتمالاً این کشور را به سمت خروج از برجام هدایت می‌کند.

پکن با توجه به منافع خود در خرید نفت ایران و سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های آن، از توافق برجام رضایت چندانی ندارد؛ اما در مورد بحران کره شمالی آن‌هم در همسایگی چین، شرایط کاملاً متفاوت است. چینی‌ها مدت‌ها است که دیپلماسی با پیونگ‌یانگ را تنها پاسخ قابل‌قبول برای مسئله بحران هسته‌ای کره شمالی می‌دانند.

در خصوص برجام، کشورهای ۵+۱ که هم شامل چین و هم ایالات‌متحده بود در مذاکره با ایران شرکت داشتند، یعنی مذاکرات ۷ جانبه بود؛ درحالی‌که چین در خصوص بحران کره شمالی به مذاکرات شش‌جانبه معتقد است یعنی کره شمالی در برابر کشورهای گروه ۵+۱ منهای ایالات‌متحده به‌طور جدّی دستیابی به توافقنامه‌ای که حاصل مذاکره تیمی از کشورها باشد و به تصویب شورای امنیت سازمان ملل متحد برسد را تقریباً غیرممکن نشان می‌دهد.

بنابراین سابقه بد آمریکایی‌ها، چین را از همراهی با آن‌ها در این مذاکرات بازداشته و این سؤال جدی را در ذهن پکن به وجود می‌آورد که آیا آمریکا با کره شمالی هم مشابه ایران رفتار خواهد کرد که این امر به‌نوبه خود برای چینی‌ها تضمین وفاداری واشنگتن نسبت به پیونگ‌یانگ بعد از توافق احتمالی را غیرممکن می‌سازد.

چنانچه ترامپ خروج رسمی آمریکا از برجام را رسماً اعلام نماید، سایر هم‌پیمانان آمریکا نظیر انگلیس، فرانسه و آلمان که بر ماندن آمریکا در برجام اصرار و پافشاری بسیار کرده‌اند و یا ژاپن و کره جنوبی، اعتماد خود به این کشور را از دست خواهند داد؛ اتفاقی که می‌توان گفت گامی جدی در سیاست خارجی نو انزواگرایی دولت ترامپ خواهد بود.

در طی بحران طولانی هسته‌ای کره شمالی، دولت‌های بوش و اوباما در حفظ همبستگی با کره جنوبی و ژاپن موفق عمل کردند. با ادامه این بحران، هر راه‌حل پایدار برای آن، نیازمند اجرای یک استراتژی مشترک بین آمریکا و کره جنوبی است که توسط ژاپن پشتیبانی شود. مون‌جائه‌این، رئیس‌جمهور تازه انتخاب‌شده کره جنوبی، به‌شدت طرفدار تعامل و توافق با کره شمالی‌ها است و شرایط به‌گونه‌ای است که هم سئول و هم توکیو ناگزیر از پذیرش توانمندی فعلی هسته‌ای و موشک‌های بالستیک پیونگ‌یانگ هستند.

اگر ایالات‌متحده با فسخ توافق هسته‌ای با ایران، مسیر راه‌حل‌های دیپلماتیک شبه‌جزیره را مسدود یا قطع نماید، سئول و توکیو به‌شدت از این اقدام آمریکا عصبانی خواهند شد.

اخیراً رکس تیلرسون در دومین نشست وزیران خارجه ایران و ۵+۱ در نیویورک گفت: «آمریکا پایبندی ایران به توافق هسته‌ای را پذیرفته و نیازی به مذاکرات مجدد در مورد برجام نمی‌بیند ولی با توجه به این‌که ایران انتظارات جهانی برای دستیابی به یک منطقه امن و باثبات‌تر را برآورده نکرده و به‌ویژه با انجام آزمایش‌های موشکی بالستیک، امنیت آمریکا و منطقه را با خطر روبرو کرده است، بنابراین آمریکا با بودن در برجام مشکلات بسیار جدی دارد».

همچنین موگرینی در پایان همین نشست و در مصاحبه با شبکه خبری سی‌بی‌اس گفت: «توافق هسته‌ای با ایران در قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل گنجانده شده است و نمی‌توان در این خصوص مجدداً مذاکره کرد». بنابراین می‌توان گفت تمامی طرفین این نشست به‌صراحت بر غیرقابل تغییر بودن برجام تأکید کردند.

متاسفانه آمریکایی‌ها موفق شده‌اند در متن قطعنامه ۲۲۳۱ محدودیت‌های موشکی و تسلیحاتی ایران را به نحوی مبهم و نامشخص بگنجانند، به‌نحوی‌که امروز نمی‌توان به‌سادگی در مورد آن رأی و نظر داد و سوء استفاده آمریکا از آن به منظور اثبات نقض برجام توسط ایران کاملاً محتمل است. اقدامی که می‌تواند بازگشت تحریم‌های تعلیق شده در برجام و همچنین اجرای تحریم‌های بیشتر را در پی داشته باشد.

تحریم‌هایی که به‌زعم دولت آمریکا، می‌تواند منجر به تسلیم ایران در برابر خواسته‌های آمریکا و یا تغییر رژیم از داخل شود. در حال حاضر طرح تحریم ایران در کنار روسیه و کره شمالی که به امضای ترامپ رسیده، تبدیل به قانونی شده که تفاوت اصلی آن با تحریم‌های گذشته در تداوم و استمرار آن است.

سه ماه بعد از امضای این قانون، لیست افراد و مؤسسات تحت تحریم تکمیل شد و قرار است هرسال به‌تناسب عملکرد ایران در سه زمینه تسلیحات (بخصوص موشکی)، حقوق بشر و بی‌ثبات‌سازی منطقه‌ای - البته به زعم آمریکایی‌ها - مورد ارزیابی و اصلاح قرار گیرد. نکته شایان توجه دیگر در این خصوص این است که چندی پیش به‌عنوان مکمل این قانون آمریکا، بریتانیا، فرانسه و آلمان در نامه‌ای از شورای امنیت خواهان رسیدگی به پرتاب موشک ماهواره‌بر ایران شدند و آن را ناقض قطعنامه ۲۲۳۱ تلقی کردند. نتیجه این کار هرچه که باشد نشان داد استراتژی ایران برای ایجاد تفرقه در اعضای ۵+۱ و استفاده از اتحادیه اروپا به‌عنوان اهرم فشار بر آمریکا، راهبرد موفقی نبوده است.

در خصوص کره شمالی اساساً شانس رسیدن به یک توافقِ حاصل از مذاکرات خیلی زیاد نیست، اما با توجه به عواقب و ابعاد بسیار خطرناک این بحران، آزمایش نکردن امکان رسیدن به چنین توافقی نیز یک بی‌مسئولیتی بسیار جدّی بین‌المللی است. اخیراً رکس تیلرسون وزیر امور خارجه آمریکا اعلام کرد که آمریکا برای دیپلماسی و اطمینان‌بخشی به پیونگ‌یانگ آماده است و تأکید کرد که ایالات‌متحده قصد تغییر آن رژیم را ندارد. بنابراین با وجود رجزخوانی‌های بعضاً بسیار تند ترامپ و مقامات کره شمالی علیه یکدیگر، شاید بتوان امیدوار بود که دولت ترامپ مهره‌های این دومینو را به‌درستی ببیند، چراکه با استمرار عدم درک درست ابعاد و جنبه‌های مختلف ادامه یا خروج آمریکا از برجام، ترامپ نمایی از یک بحران هسته‌ای دوجانبه بسیار جدّی با کره شمالی ایجاد می‌کند که می‌تواند دامن‌گیر ایالات‌متحده آمریکا و بلکه کل کشورهای جهان شود.

(دکتر حسین متفکر و مهندس هومن کلالی)